

Network Serbia

Извештај о ангажовању Привредне коморе Србије у складу са 10 принципа Глобалног договора УН

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

1857

Поуздан њарѡнер

У првом Извештају о ангажовању Привредне коморе Србије поносно можемо да поделимо активности које спроводимо на пољу одрживог-друштвено одговорног пословања са нашим члановима, запосленима, заједницом у којој послујемо и осталим заинтересованим странама.

Као највећа пословна асоцијација на територији Републике Србије са традицијом дугом преко 150 година, Привредна комора Србије годинама уназад доприноси промоцији основних принципа друштвено одговорног пословања и један је од предводника ове идеје у Србији и у региону. Наша кључна улога јесте да најширем спектру пословне заједнице континуирано шаљемо поруку зашто су основне вредности друштвене одговорности значајне и колико ће њиховом инкорпорацијом у сопствено пословање привредни субјекти подићи своју конкурентност, углед и допринос одрживом развоју.

Пројекти и програми у Србији који промовишу овај концепт, интензивније су почели да се развијају од 2003. године, како на корпоративном, тако и на националном нивоу. Привредна комора Србије један је од предводника ове идеје и пуних 7 година ПКС реализује Националну награду за друштвено одговорно пословање, где је кроз 5 циклуса награде до сада прошло око 300 компанија и организација. Истовремено, значајан допринос ПКС дала је и у развоју међународног стандарда за друштвену одговорност ISO 26000, али и у ангажовању на промовисању 10 принципа Глобалног договора Уједињених нација кроз пружање стручне и административне подршке мрежи у Србији. Комора институционално и ангажовањем сопствених ресурса учествује како у креирању климе за пословање по принципима друштвене одговорности, тако и непосредним акцијама, едукацијом, издаваштвом и подршком другим организацијама.

За Привредну комору Србије је част да буде домаћин иницијативе Глобални договор у Србији и, могу слободно да кажем, да ћемо и даље радити на повећању броја чланова Глобалног договора, на промоцији принципа на којима почива ова добровољна иницијатива УН и да ћемо подржавати акције и пројекте који се спроводе са циљем да се постигне одржива економија, економија која доноси добробит друштву.

Оно што посебно желим да истакнем јесте да ћемо наставити да будемо заговорници идеје да једини прави пословни успех организација у Србији, је онај успех који је праћен са њеном одговорношћу - одговорношћу како према запосленима, заједници, тржишту, тако и према животној средини и имовини. У првом Извештају о ангажовању - Извештају о одрживом пословању, приказујемо само један део активности које спроводимо, а које су у вези са поштовањем људских права, радних права, активности на пољу заштите животне средине и борбе против корупције.

Марко Чадеж

Председник Привредне коморе Србије

Извештај о ангажовању
Привредне коморе Србије
у складу са 10 принципа

○ Глобалног договора УН

- 5 ○ **Поштовање људских и радних права**
  - I. Забрана дискриминације
  - II. Едукација
  - III. Бенефиције, примања
  - IV. Заштита запослених
  - V. Интерна комуникација
- 8 ○ **Активности у борби против корупције**
- 11 ○ **Заштита животне средине**
- 13 ○ **Национална награда за друштвено одговорно пословање 2014**
- 15 ○ **Локална мрежа Глобални договор у Србији**
- 16 ○ **Активности ПКС на отклањању последица од поплава у Републици Србији (мај-јун 2014.)**
- 18 ○ **Едукација привредника**
- 19 ○ **Дуални систем образовања**
- 20 ○ **Обележавање Дана белог штапа**
- 21 ○ **Развој ученичког предузетништва**
- 22 ○ **Социјално предузетништво**
- **Уместо закључка**

Привредна Комора Србије (ПКС) је у складу са одредбама Закона о привредним коморама одређена као интересна, самостална и пословно стручна организација предузећа, предузетника и других облика организовања који обављају привредну делатност на територији Републике Србије и које повезује заједнички пословни интерес.

Статутом ПКС су, поред осталих, одређене и делатности: стварање амбијента за развој тржишне привреде и приватизацију, организовање обука и семинара, допунско образовање кадрова за потребе привреде и запослених у привредним коморама, неговање добрих пословних обичаја и пословног морала

Привредна комора Србије је у 2014. години покренула унутрашњу реформу одређујући као своју мисију статус националног лидера у промовисању и заступању интереса српске привреде, као и унапређењу пословних резултата. Унутрашње промене које ПКС спроводи изводе се у циљу повећања ефикасности и постизања бољих пословних резултата што заправо значи:

- Увећана способност ПКС да испуњава очекивања и захтеве чланица са циљем повећања задовољења чланица, корисника услуга и осталих заинтересованих страна,
- Увећана способност ПКС да обезбеди и јача сопствену конкурентност на тржишту услуга намењених чланицама и клијентима,
- Повећање ефикасности и продуктивности рада, ради јачања подршке привреди и испуњења мисије,
- Продуктивнија сарадња са реалним сектором, институцијама државе и непрофитним сектором,
- Јасна подела надлежности и јасно дефинисани циљеви за све руководиоце и запослене у функцији активног приступа у решавању проблема,
- Снажнији утицај ПКС на креирање и формирање одговарајућег привредног амбијента,
- Ефикасније решавање системских и појединачних проблема чланица.

Поштовање људских и радних права

Кроз процес трансформације, Комора тежи да постане флексибилна организација спремна и способна за промене, свесна чињенице да без људи и њихових потенцијала нема организације ни успеха.

У ПКС је у 2014. започео процес системског бављења људским ресурсима поштујући следеће принципе:

- Развој људских ресурса усклађен са стратешким циљевима,
- Сви процеси управљања људским ресурсима међусобно су повезани и у функцији развоја организације:
  - Планирање кадрова и запошљавање,
  - Развој запослених,
  - Награђивање и мотивисање запослених,
  - Заштита права запослених,
- Индивидуални приступ сваком запосленом у Комори.

Унутрашња реформа спроводи се уз пуно поштовање основних принципа Конвенције о људским правима: право на достојанствен рад, право на образовање, слободу мишљења, уверења и вероисповести, право на поштовање приватног и породичног живота, слободу окупљања и удруживања, забрану ропства и принудног рада.

Комора у потпуности подржава право на слободно удруживање. Постоје два репрезентативна синдиката са којима има уравнотежен однос, како би се остварила заједничка реализација стратегије и циљева, као и питања која су од битног значаја за материјални и социјални положај запослених.

На дан Коморе, 13. марта 2014. године потписан је нови Колективни уговор који важи од 1. априла 2014. Потписници Колективног уговора су оба синдиката.

Представницима организација синдиката обезбеђује се приступ свим радним местима у Комори када је то

потребно у циљу заштите права запослених утврђених Законом и Колективним уговором.

Колективним уговором предвиђена су права запослених у складу са Законом о раду и подзаконским актима Коморе (Правилником о организацији и систематизацији стручне службе ПКС, Правилником о обучавању запослених, Правилником о радној дисциплини запослених у ПКС, Упутством о пословном комуницирању, Упутством о кућном реду и пословном понашању и Упутством о увођењу у посао) и постулирани су следећи елементи:

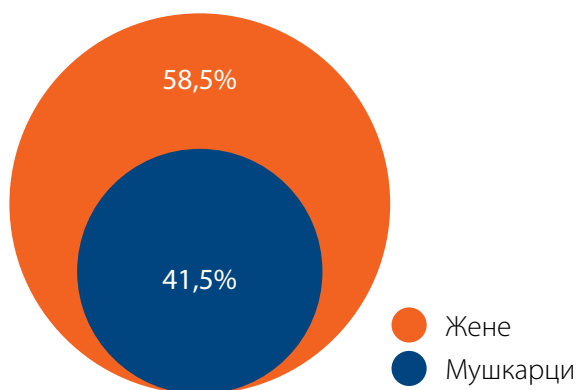
I Забрана дискриминације

У Комори је дискриминација у вези са запошљавањем и занимањем забрањена. Правилником о организацији и систематизацији послова стручне службе ПКС (Усвојеном на седници УО 24. јула 2014.) одређено је:

- Стручни послови у Комори организују се и сврставају тако да их обављају компетентни стручњаци у свим организационим деловима Стручне службе Коморе.
- У зависности од сложености одређених послова и радних задатака и одговорности за сваки посао (радно место), утврђују се потребна стручна спрема одговарајућег степена и смера, посебна знања, потребно радно искуство на одговарајућим пословима и други услови у погледу радних способности потребних за обављање одређених послова и број извршилаца.
- За заснивање радног односа у Комори може се као посебан услов захтевати познавање рада на рачунару и познавање једног светског језика, уколико је то неопходно за обављање послова радног места.
- Приликом заснивања радног односа може се вршити претходна провера радне способности.

Комора је дужна да сваког запосленог пре ступања на рад писаним путем обавести о забрани вршења злостављања на раду и у вези са радом, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном вршења злостављања.

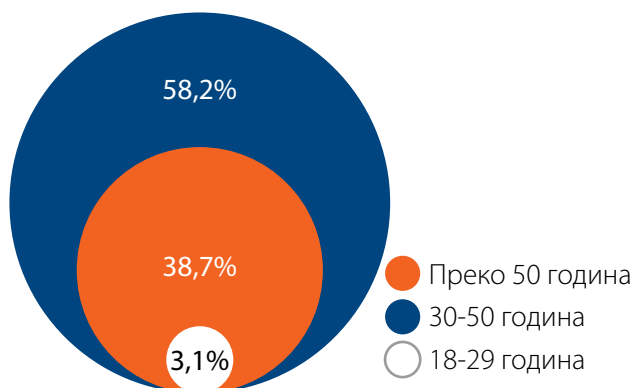
У Комори се доследно поштује принцип родне равноправности. Жене чине скоро 60% запослених (58,5%) и у остваривању својих права су у потпуности изједначене са колегама.

Поштовање приватног и породичног живота запослених је захтев који се приликом заснивања радног односа предочава свим новозапосленима. Део података које запослени уноси о себи садржи податке о брачном стању, броју и старости деце, приватни контакт телефон, крвна група и сл., али ове податке запослени уноси искључиво по принципу добровољности.

У Комори постоји јасан став везано за принудни и присиљан рад као и забрана свих облика дечијег рада. У својој дугогодишњој историји (постоји од 1857. године) Комора није имала радно ангажовану децу нити лица млађа од 18 година живота.

Приказ старосне структуре запослених у 2014. години

II Едукација

Колективни уговор прецизира да је Комора дужна да запосленом омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршавање, а запослени има обавезу да се у току рада усавршава.

Током 2014. године запослени у Комори похађали су обуку за медијаторе, специјализовану обуку за медијаторе за споразумно финансијско реструктурирање, обуку за управљање ризицима, превенцију и осигурање од пожара у енерганамима.

Поред горе наведеног, запослени су похађали и обуке везано за припрему пројеката, писање пројектног предлога и руковођење пројектом, упознавања са системом менаџмента квалитетом и коришћење СМК портала, за мирно решавање радних спорова и друге.

Више од 50 запослених је похађало курс из енглеског језика.

Организоване су и обуке за саветнике из области конкуренције, планирање и праћење активности тржишног надзора, извештавање и информисање, за безбедност у транспорту опасног терета у друмском и железничком саобраћају.

III Бенефиције, примања

Колективни уговор предвиђа да запослени има право на одсуство са посла уз накнаду зараде (плаћено одсуство) поред случајева предвиђених Законом и у следећим случајевима: рођење унука 1 дан; пресељење сопственог домаћинства 3 дана; заштита и отклањање штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама 3 дана; полагање стручних и других испита 1 дан; обављање личних послова 1 дан.

Комора може запосленом одобрити неплаћено одсуство са рада у следећим случајевима и трајању: дошколовање до 10 месеци; обављање научно – истраживачког рада до три месеца; израда магистарске тезе до два месеца; израда докторске дисертације до три месеца; неговања болесног члана уже породице (брачног друга или деце) до три месеца; неговања родитеља, браће, сестара, усвојиоца, усвојеника, старатеља или тазбинских сродника првог степена до месец дана; лечење у иностранству до два месеца;

бањско- климатско лечење у земљи о трошку запосленог до месец дана; посета члану уже породице у иностранству до месец дана; учешће у спортским такмичењима, културним и уметничким светковинама до 15 дана; обављање послова око изградње куће или другог облика решавања стамбеног питања до два месеца; остали случајеви које послодавац оцени оправданим до месец дана.

Коефицијенти за послове које запослени обављају на радним местима утврђени су актом о организацији и систематизацији послова, изузев оних одређених Одлуком о зарадама функционера и руководећих радника Привредне коморе Србије број: 02.01-6/26 донетој на седници Управног одбора Коморе дана 24.06.2014. године. Износ зарада се одређује искључиво у опсегу коефицијената који су дати у КУ.

Запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад до 30 дана, и то у висини 70% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, ако је иста проузрокована болешћу или повредом ван рада. (Закон о раду дефинише 65%)

Поред зараде Комора својим запосленима исплаћује и солидарну помоћ и то у случају:

- рођења детета,
- одсуствовања са рада због привремене спречености за рад запосленог проузроковане болешћу или повредом (боловање запосленог),
- у случају теже болести запосленог или детета запосленог, ако је иста произвела:
  - потребу за куповином лекова који нису на позитивној листи или медицинских помагала које не покрива надлежни фонд,
  - трошкове лечења у земљи које не покрива основно здравствено осигурање,
- у случају теже болести запосленог или детета запосленог, ако је иста произвела трошкове лечења у иностранству које не покрива основно здравствено осигурање,
- једног покушаја вантелесне оплодње, за прво дете, запослене или супруге запосленог, у случају да испуњавају индикације (критеријуме) стручне комисије надлежног министарства,

- у случају смрти родитеља запосленог,
- у случају отклањања штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама,
- Накнаду трошкова погребних услуга у случају смрти члана уже породице.

Комора може запосленима исплатити и друга примања - за Божић, Ускрс, 8. март (запосленим женама), новогодишње пакетиће за децу до 12 година и једнократне позајмице за запослене и сл.

НАЗИВ	Број запослених
СОЛИДАРНА ПОМОЋ	37
Рођење детета	13
Осуство преко 90 дана	3
Смрт члана уже породице	21
ПЛАЋЕНО ОДСУСТВО	195
склапање брака	3
порођај супруге	6
рођење унука	4
тежа болест члана уже породице	13
смрт родитеља, усвојоца, брата, сестре, брачног друга запосленог	2
пресељење сопственог домаћинства	9
заштита и отклањање штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама	6
полагање стручних и других испита	14
обављање личних послова	120
смрт члана уже породице	18
НОВОГОДИШЊИ ПАКЕТИЋИ	99
ПОЗАЈМИЦЕ ЗА 2014. ГОДИНУ	435

IV Заштита запослених

Запослени има право на безбедан и здрав рад у складу са законом, а Комора је дужна да запосленом обез-

беди безбедност и здравље на раду у складу са законом и другим прописима.

Комора је дужна да запосленог, пре ступања на рад, упозна са условима рада, организацијом рада, правима и обавезама које произилазе из прописа о безбедности и здрављу на раду.

Обуку за безбедност и здравље на раду је током 2014. похађало и положило 53 запослених.

Комора организује периодичне лекарске прегледе за запослене који су ангажовани на пословима са повећаним ризиком од обољења тј. професионалне болести.

У јануару исте године систематски преглед је прошло 8 возача (сарадници у служби општих послова)

Са компанијом Дунав осигурање а.д. закључена је полиса добровољног здравственог осигурања лица за случај теже болести и хирушких интервенција која важи до 01.04.2016.

V Интерна комуникација

Интерна комуникација се обавља између запослених ПКС и служи за пренос информација путем: радних састанака, класичне преписке, електронске поште, телефоном /телефаксом, на огласним таблама или на јавном директоријуму и интранет порталу ПКС. Последња два служе за јавно саопштавање појединих информација свим заинтересованим запосленима.

Активности у борби против корупције

Штетно дејство корупције осећа се у свим сегментима друштва, па и у привреди. Корупција, поред тога што разара поверење у јавне институције, истовремено и подрива тржиште, одбија инвеститоре, ствара нелојалну конкуренцију и монополе, као и многе друге појаве које се директно тичу привреде и привредних субјеката. Обим корупције битно одређује и економске карактеристике земље и њеног привредног система.

Улога Привредне коморе Србије у борби против корупције је спречавање појаве корупције у пословном сектору путем образовања, промовисања антикорупцијских вредности и подстицања развоја законодавства у области борбе против корупције.

Привредна комора Србије је овлашћена да утврђује правила доброг пословног понашања својих чланова, односно да доноси посебне узансе, кодексе и друга правила понашања привредних субјеката.

Скуштина ПКС је у децембру 2005. године усвојила Кодекс пословне етике и Кодекс корпоративног управљања. Доношење ових кодекса имало је за циљ

повећање транспарентности пословања привредних субјеката и одговорности за последице које могу настати у обављању пословних активности. Доношењем кодекса дат је ослонац привредним субјектима за успостављање баланса између сопствених, профитабилних интереса и интереса друштвеног окружења у којем делују.

Такође, септембра 2012. усвојен је нови Кодекс корпоративног управљања (Сл. Гласник РС 99/2012). Принципи и препоруке садржани у овом Кодексу нису обавезујући, али се препоручују свим друштвима капитала, а нарочито члановима Привредне коморе Србије, као најбоља пракса корпоративног управљања. Друштва капитала могу принципе и препоруке овог Кодекса директно применити доношењем одлуке надлежног органа друштва, или их, уколико је потребно, могу разрадити усвајањем сопственог кодекса корпоративног управљања, односно доношењем других интерних аката друштва. Друштво капитала, члан ПКС, дужно је да обавести Комору да ли примењује овај Кодекс. Друштво капитала које не примењује Кодекс корпоративног управљања ПКС, дужно је да обавес-

ти Комору о кодексу корпоративног управљања који премењује, као и месту где је тај кодекс јавно доступан.

Потребно је нагласити да је ПКС члан Међународне комисије за антикорупцију, Међународне трговинске коморе из Париза (МТК), као и да ПКС има установљену праксу поделе материјала на разним скуповима у ПКС по питању правила и смерница МТК за борбу против корупције.

Привредна комора Србије имала је свог представника у Радној групи за израду првог српског Закона о заштити узбуњивача, који је ступио на снагу 4. децембра 2014. године, а чија примена је почела 5. јуна 2015. године. Ово је први пут да Србија добија закон који системски и на свеобухватан начин треба да пружи ефикасну и делотворну заштиту лицима која пријављују сумњу на корупцију.

Привредна комора Србије учествовала је у раду Радне групе за израду Националне Стратегије за борбу против корупције, и то како првог стратешког документа из 2005.. тако и важеће Стратегије за период 2014-

2018. Акционим планом за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, Привредној комори Србије су додељене одређене обавезе дефинисане у поглављу „4 ПРЕВЕНЦИЈА КОРУПЦИЈЕ“ које се односе на достављање извештаја Агенцији за борбу против корупције и Савету за борбу против корупције у вези са предузетим мерама и активностима. На интернет порталу ПКС у делу ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ, у наслову КОМПАНИЈСКА АНТИКОРУПЦИЈА постављене су следеће информације: Кодекс пословне етике ПКС, Кодекс корпоративног управљања, стандарди Међународне трговинске коморе за борбу против корупције, Декларација о борби против корупције Глобалног договора Србије, пример добре праксе приватног предузећа које је усвојило планове интегритета.

<http://www.pks.rs/KompanijskaAntikorupcija>

У току 2014. године Привредна комора Србије организовала је 9 догађаја, који су на посредан или непосредан начин обрађивале тему антикорупције:

- Организација TAIEХ семинара „Компанијска антикорупција“ у просторијама ПКС, 16. децембра 2013. године. Семинар је организовала ПКС у сарадњи са Министарством правде и државне управе РС и уз подршку TAIEХ одељења Европске Комисије. Семинар је обрадио три теме: злоупотребу службеног положаја по кривичном закону РС, „заштиту узбуњивача“ у домаћем законодавству, упоредну праксу ЕУ у овој области, као и увођење планова интегритета и пример домаћег предузећа које је овај антикоруптивни механизам имплементирао у свом предузећу. Семинару је присуствовало преко 70 представника компанија и институција РС;
- „Антикорупцијски изазови система јавних набавки и политика конкуренције“, 18. март 2014. године. Семинар је организовала ПКС у сарадњи са пројектом Унапређење конкуренције у Србији, који финансира ЕУ, а спроводи Немачка агенција за међународну сарадњу (ГИЗ). На семинару су обрађиване следеће теме: значај јавних набавки и конкуренције за ефикасну економију, спречавање потенцијалне корупције у јавним набавкама по Закону о јавним набавкама, права понуђача у случају повреде правила, надлежност Комисије за заштиту конкуренције у систему јавних набавки и санкцијски дуализам, новчане и кривичне санкције за повреде конкуренције у случају намештених и прилагођених понуда;
- „Корпоративно управљање - Како постати ефикасан члан одбора“, 28. март 2014. године. Обуком су обрађене следеће теме: увод у корпоративно управљање, улога одбора у стратешком вођству привредног друштва, улога независних директора из угла корпоративног управљања, корпоративно финансирање и улога чланова одбора у надгледању управљања ризицима. Овај скуп представља наставак подршке промоцији Унапређења корпоративног управљања у РС, у оквиру пројекта који ПКС спроводи у сарадњи са Међународном финансијском корпорацијом;
- Јавна расправа о радној верзији Нацрта Закона о заштити узбуњивача, 28. март 2014. године. Привредна комора Србије у сарадњи са Министарством правде и државне управе Републике Србије организовала је у просторијама ПКС Јавну расправу о радној верзији Нацрта Закона о заштити узбуњивача;
- „Борба против корупције – како ми то радимо“, 29. мај 2014. године. Округли сто је организовала ПКС у сарадњи са Глобалним договором Србија – Радном групом за борбу против корупције;
- Семинар „Примена закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма“, 19. јун 2014. године. Семинар је организовала Привредна комора Србије, Групација рачуноводствених агенција у сарадњи са Управом за спречавање прања новца;
- Јавна расправа на Нацрт закона о инспекцијском надзору, 24. септембар 2014. године. Јавну расправу организовало је Министарство државне управе и локалне самоуправе, у сарадњи са УСАИД Пројектом за боље услове пословања и Привредна комора Србије;
- „Борба против корупције – како ми то радимо“, 25. септембар 2014. године. Округли сто је организовала ПКС у сарадњи са Глобалним договором Србија – Радном групом за борбу против корупције;
- Курс „Механизми за спречавање корупције и сукоба интереса“, 12. децембар 2014. године. Курс је организовао Међународни Центар Олоф Палме у сарадњи са Глобалним договором у Србији и Привредном комором Србије, уз стручну подршку ТМС Академије и Иновационог центра Факултета безбедности;
- Семинар „Планови интегритета и увођење етичких кодекса у предузећа као механизми за спречавање корупције“, 22. децембар 2014. године. Семинар је организовала Привредна комора Србије у сарадњи са Агенцијом за борбу против корупције Републике Србије;
- Специјалистички семинар „Корпоративно управљање за чланове управе привредног друштва“, фебруара 2015. године. Семинар је организовала Привредна комора Србије;
- Трећа сесија Округлог стола „Борба против корупције – како ми то радимо“, 27. март 2015. године. Семинар је организовала Привредна комора Србије у сарадњи са мрежом друштвено одговорних компанија Глобални договор Србија.

- Округли сто „Унапређење корпоративног управљања – лакши приступ тржишту капитала“, 27. мај 2015. године. Догађај је организовала Привредна комора Србије и Међународна финансијска корпорација (IFC);
- Семинар „Антикорупцијски аспекти политика заштите конкуренције“, 28. мај 2015. године. Семи-

нар је организовала Привредна комора Србије у сарадњи са пројектом Унапређење конкуренције у Србији који финансира ЕУ, а спроводи га Немачка агенција за међународну сарадњу (GIZ), организује.

Заштита животне средине

У протеклих неколико година питање заштите животне средине у Србији постало је једно од важнијих, како за државу, тако и за привреду, а све више и за грађане. У процесу усклађивања домаћег законодавства са прописима ЕУ у овој области, дефинисано кроз поглавље 27 (животна средина и климатске промене) у оквиру Acquis, потребно је транспоновати и применити велики број инвестиционо захтевних ЕУ директива и уредби. Процењује се да ће привреда, заједно са грађанима, поднети највећи терет усклађивања у овој области.

Према Националној стратегији апроксимације у области животне средине за Републику Србију 2011-2030. коју је Влада Републике Србије усвојила октобра 2011, секторски посматрано, највећа улагања очекују се у сектору вода, отпада и индустријског загађења. Укупан инвестициони и оперативни трошак процењује се на око 11 милијарди ЕУР до 2030. године, односно око 1.400 ЕУР по глави становника.

Велики део прописа у области заштите животне средине већ је пренет у домаће законодавство, али највећи изазов биће њихова потпуна примена. Осим законске обавезе, предузећа ће, уколико желе да опстану на тржишту и буду конкурентна, морати своју производњу и делатност у потпуности да прилагоде савременом начину пословања, што подразумева увођење енергетске и сировинске ефикасности, увођење нових процедура и техничких захтева, прелазак на „чисте технологије“, строжију контролу процеса и токова отпада, коришћење најбољих доступ-

них техника (BAT-Best Available Techniques), увођење нових стандарда за производе, процесе и системе менаџмента (ISO 14001, еко-знак, EMAS и др.) и техника (рециклажа, поновна употреба материјала, итд.), а то значи планирање значајних инвестиционих улагања у средњорочном и дугорочном периоду.

Привредна комора Србије је активни учесник у Преговарачкој групи 27 – животна средина и климатске промене, која обухвата око 40% свих прописа правних тековина ЕУ (ACQUIS). Кроз сопствени механизам организовања - Стручни тим за праћење преговора са ЕУ - укључена су и предузећа заинтересована да прате и учествују у овом процесу. Готово сви важнији привредни субјекти који припадају различитим индустријама (производња енергије, нафте и деривата нафте, производња и прерада метала, грађевинска индустрија, индустрија минерала, хемијска индустрија, управљање отпадом, индустрија папира, прехранбена индустрија, и др.) партиципирају у раду овог тела преко Привредне коморе Србије.

На основу учешћа привредних субјеката и адекватних података и информација о пословању компанија, дефинисаће се преговарачке позиције Републике Србије за поглавље 27 у покушају да се створе најбољи услови за развој и конкурентност предузећа у Србији.

Привредна комора Србије је у сарадњи са привредницима и партнерима током 2014. и почетком 2015.г. организовала бројне догађаје на тему заштите животне средине и одрживог развоја, од којих, за потребе овог извештаја издвајамо следеће:

- Јавне консултације за припрему Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини, 13. март 2015, Привредна комора Србије, у оквиру PLAC пројекта (Policy and Legal Advice Centre). Размењена су мишљења више од 80 учесника о транспозицији веома захтевне Директиве 2004/35/ЕЗ о одговорности за штету према животној средини;
- Округли сто: „Депоније у Србији – узрок или решење проблема“, 3. јул 2014. Организатори ЦЕДЕФ и ПКС.
- Тематски Форум: Економски инструменти у заштити животне средине (фебруар 2014.);
- Дијалог на тему „Зелена индустрија у оквиру манифестације „Имате реч – будите део решења“ – више од 60 учесника и око 30 говорника;
- Конференција 1. Саветовање „Уређење и коришћење земљишта и депонија у функцији одрживог развоја“ и 4. Конференција „Ремедијација 2014“;
- Сајам ECOFAIR, 13. – 16.10.2014. и пратећа стручна Конференција „ЕКО-стандарди и образовање – услов за конкурентност и одрживо пословање“;
- Конференција „Промоција стандарда и стандардизације у малим и средњим предузећима“, 23. октобра, одржана у организацији ПКС, Института за стандардизацију Србије и Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) у оквиру програма за развој приватног сектора у Србији, а која је била намењена малим и средњим привредним друштвима. На конференцији су заинтересовани привредници имали могућност да се упознају са предностима коришћења стандарда и везом која постоји између стандарда и законске регулативе, као и начином на који се могу укључити у процес стандардизације. Свим учесницима конференције је бесплатно уручена публикација „Економске користи од примене стандарда“ у издању Института за стандардизацију Србије.
- Први симпозијум са међународним учешћем „Стање и перспективе фармацеутског и медицинског отпада“ од 22. до 24. септембра 2014. на Палићу;
- Интегрисано саветовање са међународним учешћем: „Одсумпоравање димних гасова; Депоније пепела, шљаке и јаловине; Заштита ваздуха“, Палић, 15. и 16.10;

- Конференција „EMAS – реалност и за организације/компаније у Србији“, у оквиру пројекта “Спровођење закона у области контроле индустријског загађења (IPPC), спречавања хемијских удеса (Seveso) и успостављање EMAS система“, ПКС, 11. децембар 2014;
- Видео преноси из Брисела експланаторног (15-19.09.) и билатералног (17-21.11.) скрининга за привреднике у оквиру поглавља 27 – животна средина и климатске промене;
- Конференција „Директива о индустријским емисијама (2010/75/EU) – услови имплементације и могућности које пружа процес придруживања ЕУ“, 25. фебруар 2015. уз учешће више од 120 учесника;
- Додела награде „Еко-ауто 2015“, 25. март 2015., Сајам аутомобила у Београду. Еколошки најчистијим аутомобилом ове године у Србији проглашен је аутомобил „Мазда 2“ са дизел мотором од 1.500 кубних центиметара. Награда је установљена како би се подстакла заштита животне средине и очување природних ресурса кроз промоцију еколошки прихватљивих превозних средстава на тржишту Србије. Представник ПКС је био и председник овогодишњег жирија за доделу награде;
- Треће саветовање са међународним учешћем „Заштита животне средине и одрживи развој - Енергетика и рударство 2015“, од 3. до 5. марта 2015. на Златибору;
- Привредна комора Србије, у сарадњи са Центром за рециклажу д.о.о. и компанијом „Scholz Holding GmbH“, организовала је тематски скуп: „Јавне набавке и спровођење прописа и стандарда у управљању отпадом“, 21. априла 2015.г. Основни циљ скупа био је да се изнесу кључни проблеми у спровођењу јавних тендера који се позивају на Закон о управљању отпадом, да се размене искуства и предложе конкретне мере за побољшање целокупног процеса.
- 11. Регионална конференција EnE15-ENV.net „Хоризонтално законодавство ЕУ: Методе, стандарди и алати у области животне средине“. Конференција је уврштена у званичне догађаје у оквиру манифестације „European sustainable development week, 30 May – 5 June“.

Национална награда за друштвено одговорно пословање 2014

Националну награду за друштвено одговорно пословање Привредна комора Србије додељује пуних седам година, бијенално, где је кроз 5 циклуса такмичења прошло око 300 компанија, организација и институција. Циљ конкурса је афирмација основних вредности друштвено одговорног пословања, као и ширење свести о значају самог концепта.

Кључна улога ПКС јесте да најширем спектру пословне и друштвене заједнице континуирано шаље поруку зашто су основне вредности друштвене одговорности значајне и колико ће њиховом инкорпорацијом у сопствено пословање и деловање организације подићи своју конкурентност, углед и допринос одрживом развоју.

Награда је заснована на унапред дефинисаној методологији, јасним критеријумима за вредновање резултата и вишеструкој провери како од стране стручног тима, тако и од независног жирија. Тим за друштвену одговорност ПКС прошао је посебну обуку, а током процеса вредновања пријава предузећа, постоји стална комуникација са компанијама у циљу

додатних информација везаних за пројекат и остале информације. Посебну важност у овом поступку чине посете компанијама и разговори са највишим руководиоцима о свим аспектима друштвене одговорности. Детаљни извештаји, које Стручни тим ПКС након посета компанијама подноси жирију, представљају основу за доношење одлуке о избору финалиста у обе категорије. Јасна правила, вишестепена контрола, висока посвећеност и обученост Тима и независни жири састављен од представника различитих институција и организација створили су поверење код компанија и подигли углед ове Награде. Оно што је најважније, кроз ову Награду се прави јасна дистинкција између корпоративне филантропије и ширег поимања и примене друштвене одговорности.

Национална Награда за ДОП равноправно вреднује све аспекте пословања – 1) тржиште, 2) запослене и управљање, 3) животну средину, 4) однос према друштвеној заједници и 5) имовину и капитал. Организације које докажу да подједнако воде рачуна о свих пет аспеката, а притом реализују пројекат који има одговарајућу специфичну тежину према 10 критеријума, имају највеће шансе да постану лауреати Награде.

Анализа пријава из последњег циклуса Награде (2014) показује да је највећи број компанија и организација пријавило друштвено одговорне пројекте који су

били усмерени на помоћ локалној заједници, од чега је највећи проценат пројеката био усмерен на помоћ становништву и реновирање објеката у поплављеним подручјима.

Национална награда за ДОП 2014 у бројкама:

- Конкурисало 38 привредних друштава
- 20 у категорији великих и средњих и
- 18 у категорији малих и микро
- 16 чланова Тима ПКС за друштвено одговорно пословање оценило је пристигле пријаве, обишло је 28 привредних друштава који су ушли у други круг такмичења и након посета доставили су извештаје члановима жирија;
- 5 чланова жирија је имало 3 састанка и донело је одлуку о коначном рангу 5+5 компанија у две категорије – категорији великих и средњих привредних друштава и категорији малих и микро привредних друштава;
- Приближно 150 привредника, представника владе, цивилног сектора, дипломатског кора и медија учествовало је на свечаној церемонији доделе Националне награде за ДОП 2014 одржаној 1. априла 2015.

Локална мрежа Глобални договор у Србији

Мрежа Глобалног договора у Србији формирана је 6. децембра 2007. године од стране УНДП, Народне банке Србије и 7 компанија. Привредна комора Србије је од настанка мреже учествовала у њеном раду, и има своје представнике у Управном одбору, као и у неколико радних група.

Од јануара 2011. године Секретаријат Глобалног договора у Србији је измештен из просторија Народне банке Србије у Привредну комору Србије од када се састанци б радних група, као и 7 чланова Управног одбора одржавају у њеним просторијама.

Мрежа Глобални договор у Србији има полуформалну организациону структуру и нема статус правног лица. Управни одбор има 7 чланова које чине представници четири компаније, две организације цивилног друштва и једна пословна асоцијација: КПМГ, Јубмес

банка, Делта холдинг, Теленор, Траг фондација, Фондација Ана и Владе Дивац, и Привредна комора Србије. Своје активности Мрежа реализује кроз колективну акцију и дијалог различитих заинтересованих страна окупљених у шест радних група: РГ за социјално укључивање, РГ за борбу против корупције, РГ за корпоративну друштвену одговорност у банкарству и финансијама, РГ за едукацију и развој друштвено одговорног пословања, РГ за животну средину и Тим за подршку у ванредним ситуацијама. Са 94 чланице које запошљавају око 72.330 људи, може се рећи да је у Србији, а и ширем региону, ово најбројнија друштвено одговорна иницијатива која окупља не само компаније, него и све остале заинтересоване организације. У свом саставу броји: 48 компанија, 27 невладиних организација, 8 пословних удружења, 4 академске институције, 3 града и 4 синдиката.

Најважније активности у периоду јануар 2014-мај 2015:

- Потписивање Протокола о сарадњи са Заједницом директора економских, правно-биротехничких трговинских и угоститељско-туристичких школа ради заједничке сарадње на пројекту Банкарски службеник;
- Спровођење истраживања о односу медија и пословног сектора у Србији међу чланицама Глобалног договора у Србији. Истраживање је спроведено да би се добила перцепција компанија о односу медија према друштвено одговорним темама и таквом начину пословања;
- Семинар о друштвено одговорном пословању за представнике медија „Новинари за корпоративну одговорност“ у сарадњи са Амбасадом Шведске, маја 2014.;
- Конференција „Стварно одговорни – друштвена одговорност компанија за време и након поплава“ (организатори – ГД у Србији, УНДП и ПКС), септембра 2014.;
- Организација тренинга „Механизми за спречавање корупције и сукоба интереса“ у сарадњи са Међународним центром Олоф Палме у децембру 2014.;
- Организација курса „Стандард ISO 26000-Упутство о друштвеној одговорности организација“, марта 2015. у сарадњи са Међународним центром Олоф Палме Интернационал;
- Организација три округла стола са темом „Борба против корупције-како ми то радимо“;
- Конференција о филантропији са предавачем Џефријем Твомблијем из САД, априла 2015.;
- Панел дискусија Глобалног договора у Србији „Одговор на климатске промене и подршка компанија у ванредним ситуацијама“, реализована у оквиру првог мултиконгреса у Србији – Serbian Visions, маја 2015.
- Скуп „Циљеви одрживог развоја“ у организацији мреже Глобални договор у Србији, УНДП и Министарства спољних послова, јула 2015.

Активности ПКС на отклањању последица од поплава у Републици Србији (мај–јун 2014.)

Привредна комора Србије је одлуком председника, 15. маја 2014. године, сходно новонасталим околностима у привреди, проузрокованим елементарним непогодама - поплавама, формирала Кризни штаб.

Кризни штаб је мобилисао све запослене у ПКС, да по утврђеној методологији поступања, оперативно спроводе договорене активности 24 сата дневно. Функционалним прилагођавањем система ПКС у ванредној ситуацији, Кризном штабу је омогућено коришћење свих постојећих капацитета за дефинисање циљева, планирање, управљање, вођење, контролу и праћење реализације циљева, у организацији помоћи угроженим пословним субјектима, анализирању

пословног стања (на основу припремљеног упитника) и предлогу хитних економских мера за санирање економских последица. Чланови Кризног штаба су на свакодневним састанцима усаглашавали динамику координације у комуникацији са привредом Србије и то телефонским разговорима, мејловима, састанцима у ПКС и посетама тимова ПКС привреди у поплављеним подручјима.

Медијском активношћу ПКС је кроз објаве саопштења, извештаја и стручних изјава, за јавност, информисала о ванредној ситуацији у привреди Србије. Исто тако, ПКС је континуирано радила на информисању донатора о поступку донарања. У сарадњи са Министарт-

свом привреде и другим надлежним министарствима на интернет страници ПКС, објављен је жи́ро рачун Владе Републике Србије за донације, као и контакт телефони за угрожене привредне субјекте, предузећа као и појединце који су желели да донирају помоћ у новцу, прехранбеним производима, лековима, роби, механизацији, техничким капацитетима, услугама или волонерским активностима. Због великог одзива привредника на апел ПКС да се помогне угроженима, Кризни штаб ПКС је објединио базу података донатора. Истовремено, прикупљањем и обрадом података састављена је и база података о привредним субјектима и привредницима који су претрпели штету услед катастрофалне елементарне непогоде.

У време ванредног стања било је неопходно усмерити помоћ на најугроженије локације, што је за ПКС био приоритет. Истовремено, у свим представништвима ПКС у иностранству, организовани су донаторски скупови са заинтересованим компанијама и српском дијаспором. ПКС је упутила допис у вези помоћи и пословног ангажовања према привреди Србије, у 153 Привредне коморе у свету, као и великом броју међународних институција.

Кризни штаб ПКС је у процедури поступања, а према привредним приоритетима, посебну пажњу усмерио на отклањање еколошких последица у току елементарних непогода, превентивним активностима којима су спречене злоупотребе (збрињавањем опасног отпада – припремом одговарајућег упутства). У том циљу, формиран је и Савет за зелени раст за подручја обухваћена непогодама. Стандардизованом методологијом, у анализи грађевинске индустрије, а на основу података о расположивим сировинама и готовим грађевинским производима, предложене су хитне мере за спровођење послова санације грађевинских објеката и извођења грађевинских радова.

Анализом стања поплављених пољопривредних површина, предложена је методологија санирања пољопривредног земљишта, како би се капацитети у производњи пољопривредних производа, у наредном периоду, очували на одрживом нивоу.

Привредни субјекти у сектору малих и средњих предузећа и предузетника, према свим сагледаним анализама у поплављеним подручјима, претрпели су изразите штете. Последице су трајно угрозиле опстанак ових привредних субјеката, посебно основна и обрт-

на средства, и у предложеним мерама, обухваћене су хитне мере за ревитализацију и отпочињање нових производних циклуса. Синергијом активности свих привредних субјеката на којој је ПКС инсистирала и која је спонтано утемељена, привредници су одговорили задатку и у великој мери ублажили катастрофалне последице временске непогоде која нас је задесила.

Сходно великом значају информационих технологија у комуникацијама, Кризни штаб је све време пратио и давао подршку у току ванредне ситуације, посебно активностима на интернет порталима, друштвеним мрежама и у електронској комуникацији.

Запослени у Привредној комори Србије одрекли су се једнодневне зараде, за помоћ поплављеним подручјима.

Кризни штаб ПКС је и после укидања ванредног стања наставио са интензивним активностима и у складу са инструкцијама Владе Републике Србије учествовао у конципирању предложених мера и будућих активности на ублажавању економских и еколошких последица.

Привредна комора Србије је успешно управљала кризом, показала је организациони и кадровски капацитет да покрене солидарне акције помоћи, да стручно помогне у решавању кризе и да медијски промовише принципе одговорног пословања.

Едукација привредника

Привредна комора Србије организовала је и реализовала велики број семинара и курсева, тематски посвећених свим релевантним областима од практичног значаја за предузетнике, власнике малих и средњих предузећа, као и менаџмент у великим компанијама. У 2014. години реализовано је око 175 обука и других догађаја посвећених едукацији, са преко 2.000 полазника.

У првих 5 месеци 2015. године реализовано је преко 40 едукативних активности са око 1000 полазника (само у Центру за едукацију 26 семинара са око 600 полазника).

Привредна комора Србије је понудила и 17 семинара без котизације за своје чланице, а највећи одазив имали су семинари: Сертификација за рад са тајним подацима; НАССР у прехранбеној индустрији; Пословање привредних друштава; Брендмирање; Јачање капацитета МСП за учествовање у јавним набавкама у улози понуђача; Улога доброг рачуновође у олакшавању приступа кредитима за МСП.

Дуални систем образовања

Привредна комора Србије покренула је иницијативу за увођење дуалног модела образовања у образовни систем Србије, како би школовање кадрова одговарало потребама привреде и да би се смањила незапосленост младих која, према последњим расположивим подацима, износи 42 одсто. Дуално образовање је учење на радном месту и у занатској школи, ученици

су у посебном образовно-радном односу са фирмом – послодавцем. Овај вид едукације примењује се у већем броју европских земаља, али су најпознатији и најуспешнији модели Аустрије и Немачке.

У 2015. години ГИЗ ће појачати сарадњу са ПКС у реализацији обука наставника, директора и ментора

током другог полугодишта текуће школске године и започети активности на додатној сертификацији ученика који похађају нове профиле, у сарадњи са Привредном комором Србије и Делегацијом немачке привреде (АХК) у Србији.

Искуство европских земаља показује да је дуални модел привређивања заступљен у оним земљама које имају јаке привредне коморе са обавезним чланством. С обзиром на то да је основно обележје дуалног модела образовања учешће привредника у образовању, поред образовних институција, привредне коморе имају изузетно значајну улогу у спровођењу овог система образовања: објављују спискове слободних места у привреди (без којих ученици не могу да се одреде за овакав начин образовања), утврђују да ли компаније испуњавају услове за практичну наставу ученика, организују обуке за менторе у компанијама ради њиховог перманентног усавршавања, анимирају нове компаније да се прикључе овом моделу образовања, редовно анализирају потребе за кадровима, предлажу нова занимања која могу да уђу у систем дуалног образовања, пружају разне консултантске услуге менторима, практикантима, тј. ученицима и послодавцима, организују завршни испит, итд.

Обележавање Дана белог штапа

У Привредној комори Србије обележен је међународни дан слепих и слабовидих особа – Дан белог штапа 2014. Учесници програма била су деца из школе за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадановић“ из Земунa.

Међународни дан слепих и слабовидих особа – Дан белог штапа 2014 обележен је по други пут у Привредној комори Србије, а партнер ПКС у обележавању 15. октобра - светског дана слепих и ове године је била хуманитарна организација „Кућа светлости“.

У Привредној комори Србије потписан је меморандум о разумевању између центра „Куће светлости“ и

Соравија групе из Аустрије, која ће донирати израду идејног пројекта „Кућа светлости са тематским парком таме“. Идеја је да што више деце која немају проблем са видом поделе искуство слабовидих и слепих.

Међународни „Дан белог штапа“ установљен је 15. октобра 1964. године резолуцијом америчког Конгреса. Покретачи те иницијативе имали су јасну визију: „Ми не тражимо сажаљење, већ једнакост и поштовање права која Устав гарантује свима.“ Од тада, Бели штап је симбол настојања слепих људи да се самостално крећу и достигну што већу самосталност у образовању, раду и свакодневном животу.

Развој ученичког предузетништва

ПКС је у 2014. години учествовала и у реализацији пројекта „Развој ученичког предузетништва у средњим школама у Србији“. Пројекат је спровео Business Innovation Program Србија, уз финансијску подршку Амбасаде Краљевине Норвешке у Београду. Општи циљ пројекта била је подршка развоју средњих школа у Србији наклоњених предузетништву, како би се дугорочно допринело повећању samozapošljavanja и запошљавања младих. Специфични циљ пројекта је даље развијање система предузетничког образо-

вања у Србији, кроз јачање људских капацитета, унапређење правног оквира и међусекторске сарадње.

На основу анализе расположивих података о стању ученичког предузетништва у Србији и упоредне анализе примера добре праксе развијених земаља, Радна група је креирала сет препорука, које су представљене у документу „Анализе и препоруке за развој ученичког предузетништва“.

Социјално предузелништво

Биро за социјално предузелништво, у оквиру Центра за мала и средња привредна друштва Привредне коморе Србије, формиран је као резултат учешћа ПКС у пројекту EASE&SEE, финансираног од стране Европске уније у оквиру програма за Југоисточну Европу. Пројекат се фокусирао на иновативно социјално предузелништво које подразумева да су социјална предузећа активни учесници у пословној заједници, а не само у систему социјалне заштите.

Организоване су радионице под називом „Удруживање пословних и развојних интереса партнера у социјалном предузелништву и кластерско удруживање“, септембра 2014, као и „Развијање пословних идеја кроз израду бизнис планова“, у новембру 2014. у Београду и Крушевцу.

Уместо закључка

Привредна комора Србије сматра веома важним чињеницу да је, као домаћин Секретаријата највеће светске иницијативе у области друштвено одговорног пословања (Глобални договор УН – Мрежа у Србији), у прилици да на многобројним догађајима размењује праксу и искуства у области друштвено одговорног пословања. Поштујући начела и принципе на којима ова иницијатива почива и чије су вредности дубоко усађене у свакодневне активности, ПКС настоји не само да се придржава прокламованих 10 принципа, већ и да активно утиче на своје чланице да и саме поштују и примењују принципе одговорног пословања.

**ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ**

Ресавска 13-15, 11000 Београд
Т: +381 11 33 00 900
Ф: +381 11 32 30 949
Е: info@pks.rs
www.pks.rs

Секретаријат Глобалног договора у Србији
Т: +381 11 33 00 939
Ф: +381 11 32 30 949
Е: globalni.dogovor@pks.rs